

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 40. Теорія лідерства

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітня програма: «Менеджмент організацій»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія лідерства» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра за освітньою програмою «Менеджмент організацій» зі спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Розробник: к.е.н., доц. Артюшок В.С.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри менеджменту.

Протокол від «27» 08 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри менеджменту д.е.н., проф. Гончаров Ю.В.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Менеджмент організацій»

Гарант освітньої програми к.е.н., доц. Никончук В.М.

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету.

Протокол від «28» 08 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії к.е.н. Демидюк С.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язковий освітній компонент	
	спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
	Освітня програма: «Менеджмент організацій»	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: – 6	Рівень вищої освіти: бакалавр	30 год.	8 год.
аудиторних – 2		Практичні, семінарські	
самостійної роботи студента – 4		10 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		50 год.	76 год.
		Індивідуальні завдання год. -	
	Вид контролю: екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Теорія лідерства» є передача майбутнім фахівцям знань про важливі соціальні процеси домінування і підлеглості, управління малою групою, формування умінь і навичок побудови міжособистісних взаємин у спільноті в рамках моделей гуманістичного, трансакційного, дистрибутивного, сервантлідерства, готовності до виконання ролей у системі відносин «лідер-послідовники», здатності будувати плідні, конструктивні соціальні стосунки.

Навчальна дисципліна спрямована на підготовку бакалаврів до: формування активної життєвої позиції, розвиток методологічної культури в сфері науково-дослідної й управлінської діяльності у сфері лідерства й партнерства; оволодіння необхідним обсягом знань і навичок в області лідерства й партнерства в бізнесі; формуванню наукового світогляду й уявлення про особливості лідерства й партнерства в бізнесі.

На базі підходів, розроблених у соціології, соціальній психології, менеджменті й інших суміжних навчальних дисциплін розглядається зміст лідерства та ділового партнерства. Матеріали дисципліни спрямовані на ілюстрацію того, як знання особливостей типів, інструментів лідерства та забезпечення тривалого ділового партнерства з різними економічними суб'єктами стають потужним інструментом забезпечення ефективної діяльності керівника. Особливий акцент зроблений на синтез теоретичних й прикладних складових.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія лідерства» є поглиблення, розширення, інтегрування знань про явища, закономірності, теорії, факти, поняття що визначають сутність, походження, типи, приклади влади і лідерства у суспільстві, шляхи досягнення успіху, реалізації лідерського потенціалу, характерні особливості процесу адміністрування і лідерства.

Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей**:

ЗК-5. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

ЗК-7. Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.

ФК-8. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК-10. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

ФК-12. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні володіти такими **програмними результатами:**

ПРН-1. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН-7. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН-8. Показувати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН-12. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіє такими знаннями:

- про сутності лідерства, історії розвитку відповідних теорій їх перевагах і недоліках;
- особливості різних стилів лідерства; передумови ефективного лідерського впливу;
- про основні етапи формування команди;
- ціннісні, критеріальні та поведінкові переваги партнера у діловому спілкуванні;
- процеси внутрішньої динаміки команди під час переходу від одного етапу розвитку до іншого.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

- здійснювати аналіз ситуативних чинників, що обумовлюють вибір ефективного стилю лідерства в організації;
- обирати ефективні методи та прийоми управлінського впливу;
- формувати власний імідж шляхом цілеспрямованого використання мовної культури, культури зовнішності, невербальних засобів, аксесуарів;
- визначати свій стиль лідерства, ідентифікувати й намітити план розвитку свого стилю керування командою;
- визначати готовність колективу до формування команд; визначати сфери спільних інтересів та цінності для побудови ефективних партнерських стосунків; здійснювати оцінку ділових партнерів; формувати та підтримувати довіру бізнес-партнерів; вести дискусію й управляти аудиторією, уникати логічних помилок у суперечці й дискусії;
- здійснювати ділові переговори з урахуванням особливостей комунікаційної ситуації, етичних вимог та психологічних закономірностей переговорного процесу;
- визначати заходи щодо підготовки публічного виступу; здійснювати презентацію ділової інформації.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія.*

Тема 1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності.

Поняття та сутність бізнесу. Економічна сутність бізнесу. Характеристика позитивної, критичної та прагматичної концепції бізнесу. Феномен «лідерство»: поняття й сутність. Визначення поняття «лідерства». Сутнісні характеристики поняття «лідерства». Функції лідера, його особистісні характеристики. Типи лідера та їх характеристика. Концепція фізичних якостей лідера та концепція інтелігентності. П'ять особистісних факторів лідера. Основні функції лідера (експертна, адміністративна, представницька, символічна, емоційно-регулятивна та інші функції). Організаційне лідерство. Основні відмінності між лідерством та керівництвом. Шість важливих якостей організаційного лідера.

Література: основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 5, 9.

Тема 2. Теорії походження лідерства.

Еволюція теорії лідерства. Вітчизняні та зарубіжні дослідження лідерства. Сучасні сфери дослідження лідерства. Зарубіжні теорії лідерства. Персоналістичні теорії (теорії лідерських "якостей" К. Берда, Р. Стогдилла); ситуаційні теорії (теорії лідерства Ф. Фідлера, П. Херсі й К. Бланшара); поведінкові теорії (модель Д. Макгрегора, концепція кредиту довіри Е. Холландера, двовимірна модель лідерства Р. Блейка й Дж. Моутон), ціннісні теорії (теорії лідерства С. Кучмарські й Т. Кучмарські, концепція "обслуговуючого лідерства" Р. Гринліфа).

Література: основна: 2, 5, 7, 8, 11; допоміжна: 1, 5, 9.

Тема 3. Джерела, типологія та форми лідерства.

Аналіз існуючих підходів до типології лідерства. Формальні лідери. Неформальні лідери. Класифікація К. Левіна. Класифікація В.Ольшанського. Типи характеру лідера Г. Лассуелла. Мак-шкала. Порівняльні характеристики трьох категорій керівників (за Г. Екхардтом). Профілі (типи) лідерів за А. Едвардсом.

Література: основна: 2, 5, 7, 8, 11, 15, 18; допоміжна: 1, 2, 5, 9.

Змістовий модуль 2. *Комунікації лідера та команди*

Тема 4. Механізм реалізації влади

Визначення й природа влади. Тракткування поняття «влада». Якості влади. Сила влади. Джерела індивідуальної влади. Легітимна влада; влада винагороди; влада покарання; влада, заснована на авторитеті і референтна влада. Відносини між основними вимірами влади й відповідними джерелами влади. Використання влади у ході прийняття стратегічних рішень. Переваги та

недоліки тактичних прийомів у використанні влади. Потреба в досягненні й потреба у владі. Теорія придбаних потреб Мак-Клелланда. Різні типи потреби у владі.

Література: основна: 2, 5, 7, 8, 11; допоміжна: 1, 5, 9.

Тема 5. Фактори ефективного лідерства

Значення харизми, авторитету і довіри в реалізації впливу лідера. Негативні сторони харизми та авторитету. Особистісні фактори ефективності лідерства. Поняття групи. Класифікація груп. Класифікація груп за розміром, сферою діяльності, рівнем розвитку, метою існування, ступенем формалізації, періодом функціонування та ін. Поняття про групову динаміку. Елементи групової динаміки. Фази та стадії групової динаміки. Групова поведінка. Сутність та специфіка процесу прийняття групового рішення. Фази групового рішення. Основні методи прийняття групового рішення.

Література: основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 3, 5, 9, 11, 14.

Тема 6. Формування команд і робота в командах

Стратегія формування керівником управлінської команди. Моделі формування команд. Типологія команд. Характеристики етапів створення груп. Індивідуальний стиль формування управлінської команди. Основні складові, що безпосередньо впливають на ефективність командоутворення. Основні індивідуальні стилі формування керівником управлінської команди: заступницький, партнерський, формальноділовий й об'єднуючий. Фактори, що зумовлюють стиль та стратегію командоутворення. Вікові особливості суб'єкта командоутворення. Професійна й управлінська компетентність керівника щодо стратегії створення команди.

Література: основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 5, 9.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія.												
Тема 1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності	15	4	2	-	-	9	15	-	2	-	-	13
Тема 2. Теорії походження лідерства	15	6	2	-	-	7	15	2	-	-	-	13
Тема 3. Джерела, типологія та форми лідерства	14	6	-	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Усього за ЗМ 1	44	16	4	-	-	24	44	4	4			36
Змістовий модуль 2. Комунікації лідера та команди												
Тема 4. Механізм реалізації влади	15	4	2	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Тема 5. Фактори ефективного лідерства	15	4	2	-	-	9	15	2	-	-	-	13
Тема 6. Формування команд і робота в командах	16	6	2	-	-	8	16	2	2	-	-	12
Усього за ЗМ 2	46	14	6	-	-	26	46	4	2			40
Усього годин	90	30	10	-	-	50	90	8	6	-	-	76

5. Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія.		
1	Тема 1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності	2
2	Тема 2. Теорії походження лідерства	2
Змістовий модуль 2. Комунікації лідера та команди		
3	Тема 4. Механізм реалізації влади	2
4	Тема 5. Фактори ефективного лідерства	2
5	Тема 6. Формування команд і робота в командах	2
	Разом	10

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія.

Тема 1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності.

Питання для обговорення

1. Поняття «лідер» і «лідерство»
2. Група як простір лідерської активності
3. Загальні характеристики групи
4. Ієрархічність структури групи як джерело виникнення лідерства
5. Умови зміни лідера в групі
6. Значимість лідерства як чинника ефективності діяльності групи
7. Природа лідерства
8. Детермінанти лідерства
9. Особливості лідерства як соціально-психологічного явища
10. Функції та ролі лідера в групі
11. Функції лідера в групі
12. Рольова диференціація лідерства

Література: основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 5, 9.

Тема 2. Теорії походження лідерства.

Питання для обговорення

1. Типологія лідерства
2. Традиційні та сучасні підходи до вивчення лідерства
3. Персоналістичний підхід
4. Ситуаційний підхід
5. Базові системи стилю лідерства Р. Лайкерта
6. Функціонально-рольовий підхід
7. Атрибутивний підхід

8. Соціально-когнітивний підхід
9. Ціннісний підхід
10. Сучасні підходи до лідерства
11. Принципи розробки типологій лідерства і лідерів
12. Об'єднана типологія лідерства

Література: основна: 2, 5, 7, 8, 11; допоміжна: 1, 5, 9.

Тема 3. Джерела, типологія та форми лідерства.

Питання для обговорення

1. Внутрішні джерела і орієнтири лідерської активності
2. Потреби як джерела активності лідера
3. Загальні характеристики потреб
4. Потреба в лідерстві
5. Ціннісно-сміслові орієнтири і критерії лідерської активності
6. Сенс життя як інтегральний критерій оцінки активності людини
7. Ідеали та цінності як підстави активності людини
8. Мети як орієнтири активності людини
9. Групові норми і поведінка лідера
10. Загальна характеристика соціокультурних норм
11. Вплив групових норм на поведінку лідера і роль лідера у зміні групових норм

Література: основна: 2, 5, 7, 8, 11, 15, 18; допоміжна: 1, 2, 5, 9.

Змістовий модуль 2. Комунікації лідера та команди

Тема 4. Механізм реалізації влади

Питання для обговорення

1. Сутність і види влади
2. Основні характеристики і джерела влади
3. Види влади
4. Порівняльна ефективність видів влади
5. Лідерство і влада
6. Вплив як глибинне підставу влади лідера
7. Основні характеристики впливу
8. Ідентифікація як спосіб здійснення, закріплення і збереження впливу лідера на послідовників
9. Психологічні впливу як засобу реалізації впливу лідера
10. Поняття і види психологічних впливів
11. Фактори ефективності психологічних впливів
12. Ситуативно-динамічні моделі психологічного впливу

Література: основна: 2, 5, 7, 8, 11; допоміжна: 1, 5, 9.

Тема 5. Фактори ефективного лідерства

Питання для обговорення

1. Харизма, авторитет і довіру як фактори ефективності впливу лідера

2. Значення харизми, авторитету і довіри в реалізації впливу лідера
 3. Негативні сторони харизми та авторитету
 4. Особистісні фактори ефективності лідерства
 5. Межі дослідження особистісних чинників ефективності лідерства
 6. Я-концепція як суб'єктивний механізм регуляції системи відносин лідера
 7. Самоефективність як суб'єктивний механізм регуляції цілеспрямованої активності лідера
 8. Стили лідерства як діяльнісний фактор його ефективності
- Література: основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 3, 5, 9, 11, 14.*

Тема 6. Формування команд і робота в командах

Питання для обговорення

1. Особливості спілкування в системі «лідер – група»
 2. Комунікація та спілкування
 3. Основні характеристики спілкування лідера
 4. Засоби і форми спілкування лідера
 5. Активне слухання як основа конструктивного спілкування
 6. Розвиток уміння говорити
 7. Бесіда як основна функціональна форма спілкування лідера
 8. Виступ як особливий тип діалогу
 9. Основні напрями роботи лідера в групі
 10. Мотивування членів групи
 11. Основні характеристики мотивації
 12. Мотивування як процес створення, підтримки і розвитку мотивації
 13. Основні принципи ефективного мотивування
 14. Командоутворення
 15. Команда як особливий вид малої групи
 16. Роль лідера в освіті команди
 17. Формування групової культури
 18. Культура як інтегральний регулятор життєдіяльності групи
 19. Роль лідера у формуванні групової культури
- Література: основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 5, 9.*

6. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія.		
1	Тема 1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності	9
2	Тема 2. Теорії походження лідерства	7
3	Тема 3. Джерела, типологія та форми лідерства	9
Змістовий модуль 2. Комунікації лідера та команди		
4	Тема 4. Механізм реалізації влади	9
5	Тема 5. Фактори ефективного лідерства	9
6	Тема 6. Формування команд і робота в командах	7
	Разом	50

Завдання для самостійного опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Поняття команди та її розвиток				
Тема 1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Експрес опитування, тести	основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 5, 9.	5
Тема 2. Теорії походження лідерства	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, есе	основна: 2, 5, 7, 8, 11; допоміжна: 1, 5, 9.	10
Тема 3. Джерела, типологія та форми лідерства	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, есе, доповідь	основна: 2, 5, 7, 8, 11, 15, 18; допоміжна: 1, 2, 5, 9.	15
Змістовий модуль 2. Комунікації лідера та команди				
Тема 4. Механізм реалізації влади	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, практичні завдання	основна: 2, 5, 7, 8, 11; допоміжна: 1, 5, 9.	5
Тема 5. Фактори ефективного лідерства	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, практичні завдання	основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 3, 5, 9, 11, 14.	10
Тема 6. Формування команд і робота в командах	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, практичні завдання, доповідь	основна: 1, 2, 5, 7, 8, 11, 19; допоміжна: 1, 5, 9.	15

7. Індивідуальні завдання

Для закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни студентам пропонується виконати індивідуальні завданням.

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Теорія лідерства» з метою закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу з дисципліни.

Виконання індивідуального завдання є важливим етапом у підготовці та складанні іспиту з дисципліни «Теорія лідерства».

Виконання завдань індивідуальної роботи дає можливість установити:

- здатність студента до самостійної науково-дослідної і практичної діяльності;
- уміння студента використовувати теоретичні знання і застосовувати їх для вирішення конкретних завдань;
- здатність студента збирати, систематизувати, узагальнювати й аналізувати теоретичні й емпіричні дані;
- уміння студента коротко, логічно й у доступній формі викласти основні положення контрольної роботи, висновки і рекомендації.

Загальні вимоги до студентів при підготовці до індивідуальної роботи передбачають:

- Оволодіння теоретичними знаннями щодо планування, організації наукового дослідження та практичними навичками його реалізації.
- Формування широкого наукового і загальнокультурного кругозору.
- Уміння аналізувати наукову літературу.
- Здатність здійснити свій внесок у розробку даної теми.
- Уміння коротко, логічно викласти свої думки, хід і результати аналізу наукових джерел.

Виконання, оформлення та захист індивідуальної здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Теми індивідуальних робіт

1. Проблеми лідерства в теоретичних поглядах різних учених.
2. Процесуальний підхід до класифікації лідерства.
3. Лідерство: функціональний підхід.
4. Лідерство – сучасна вимога й об'єктивна необхідність розвитку підприємства, організації.
5. Сутність і значення управління.
6. Співвідношення управління та лідерства.
7. Феномен лідерства.
8. Класифікація стилів лідерства.
9. Чоловічий і жіночий стилі лідерства.
10. Ситуативна модель Філлера.
11. Теорія життєвого циклу Херсі та Бланшара.
12. Ситуативна модель Врума-Яго.
13. Проактивний фокус особистості лідера.
14. Визначення сильних сторін і потреб розвитку лідера.

15. Вплив психологічних установок на лідера.
16. Когнітивні можливості та їх вдосконалення.
17. Комунікації в умовах кризи.
18. Лідер як майстер комунікацій.
19. Гумор і народна мудрість як засоби полегшення налагодження комунікацій.
20. Стародавні методики протидії стресам.
21. Види службових і позаслужбових стресів.
22. Профілактика стресів.
23. Лідер і його харизма.
24. Резонансний та дисонансний лідер.
25. Емоції та ефективне управління.
26. Роль лідера в команді.
27. Типи команд.
28. Характерні особливості команд.
29. Вади команд. Суть. Причини.
30. Специфіка роботи в міжнародній команді.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Теорія лідерства» застосовуються наступні методи навчання:

- лекції, в тому числі й проблемні з попередньою роздачою лекційних матеріалів студентам;
- практичні заняття у їх різноманітних формах (бесіда з елементами дискусії, робота в малих групах, «мозковий штурм», ситуативний підхід, розв'язування задач, ділова гра, бесіда за «круглим столом», рольова гра, імітація);
- стандартизовані тести та поточне опитування;
- презентація результатів виконаних завдань та досліджень;
- розрахункові роботи;
- індивідуальні заняття під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів з літературою у бібліотеці, з Інтернет ресурсами;
- індивідуальне завдання.

9. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Теорія лідерства» застосовуються такі методи оцінювання набутих знань:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- складання опорного конспекту теми;
- побудова структурно-логічної схеми теми, окремого питання;
- письмова контрольна робота;
- індивідуальне завдання;
- підсумковий контроль (екзамен).

Усне опитування; персональний контроль; реферати; самостійна робота; контрольна робота; екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
5	10	15	5	10	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Теорія лідерства» включає:

1. Опорний конспект лекцій.
2. Навчально-методичні посібники у локальній мережі університету.
3. Матеріали для самостійного опрацювання.
4. Методичні рекомендації для самостійної роботи.
5. Тестові завдання.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. К.: Наш формат, 2019, 304 с.
2. Берн Э. Лидер и группа: о структуре и динамике организаций и групп / Эрик Берн ; [пер. с англ. А. Грузберга]. М. : Эксмо, 2009. 512 с.
3. Бланшар К. Лидерство: к вершинам успеха. СПб. : Питер, 2011. 368 с.
4. Бухаркова О. В., Горшкова Е.Г. Имидж лидера: технология создания и продвижения. Тренинговая программа. СПб. : Речь, 2007. 222 с.
5. Дафт Р. Л. Уроки лидерства / при участии П. Лейн ; [пер. с англ. А. В. Козлова ; под ред. проф. И. В. Андреевой]. М. : Эксмо, 2006. 480 с.
6. Евтихов О. В. Стратегии и приемы лидерства: теория и практика. СПб. : Речь, 2007. 238 с.
7. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Х.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012, 384 с.
8. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. К.: Фабула, 2019, 240 с.
9. Крейнер С. Ключевые идеи менеджмента. М. : ИНФРА-М, 2002. 347 с.
10. Ланкастер Дж. Лідерство в стилі Lean. Шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. К.: K.Fund, 2017. 240 с.
11. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. Х.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 320 с.
12. Максвелл Дж. Воспитай в себе лидера / пер. с англ. Г. И. Левитан. Мн. : ООО «Попурри», 2005. 400 с.
13. Менегетти А. Практика лидерства / пер. с итальянского ООО "ФОИЛ". М. : БФ "Онтопсихология", 2008. 192 с.
14. Моріц М., Фергюсон А. Менеджмент у стилі Манчестер Юнайтед. Як стати чемпіоном. К.: Наш формат, 2018, 312 с.
15. Морозов В. В., Чередніченко А. М., Шпильова Т. І. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції) : навч. посіб. К. : Таксон, 2009. 464 с.
16. Про лідерство: Harvard Business Review. 10 найкращих статей. К.: КМ-букс, 2016. 208 с.
17. Сидорова Н. М. Групова динаміка та комунікації в інженерії програмного забезпечення. *Інженерія програмного забезпечення*. 2012. № 3-4.

С. 37-46.

18. Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 360 с.

19. Спивак В. А. Лидерство: учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2016. 301 с.

20. Хессельбайн Ф. О лидерстве / пер. с англ. В. И. Супруна. М. : Фонд социо-прогност. исслед. "Тренды", 2004. 184 с.

21. Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе. СПб. : Питер, 2003. 222 с.

22. Юрчишин, В.М., Хомак Л.М., Гобир Л.М. Групова динаміка та комунікації : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. 146 с.

Допоміжна література

1. Бендас Т.В. Психология лидерства : учебн. пособ. СПб. : Питер, 2009. 448 с.

2. Дикань Н.В., Борисенко І. І. Менеджмент: Навчальний посібник для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. К., 2008. 389 с.

3. Дороніна М.С., Доронін А.В. Культура ділового спілкування і партнерства : навч. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. 204 с.

4. Дружинина В. Н. Психология. Учебник для гуманитарных вузов / СПб.: Питер, 2001. 656 с.

5. Зуб А. Т. Управление изменениями: учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры. М. : Издательство Юрайт, 2017. 284 с

6. Карпов А. В. Организационная психология: учебник для бакалавров. М. : Издательство Юрайт, 2012. 570 с.

7. Кафтан В. В., Чернышова Л.И. Деловая этика: учебник и практикум для академического бакалавриата. М. : Издательство Юрайт, 2016. 301 с.

8. Мацко Л.А., Прищак М.Д., Годлевська В.Г. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Вінниця: ВНТУ, 2009. 163 с.

9. Морозов А. В. Деловая психология. Курс лекций: Учебник для высших и средних специальных учебных заведений. СПб.: Союз, 2000. 576 с.

10. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навч. посібник. К. : Академвидав, 2005. 448 с.

11. Остряньська Н. В. Комунікативні процеси у навчанні. Х.: ХНАМГ, 2009. 24 с.

12. Подольська, Є. А., Подольська Т.В. Соціологія: 100 питань – 100 відповідей. К. : ІНКІОС, 2009. 352 с.

13. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Етика та психологія ділових відносин : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2016. 151 с.

14. Тележкіна О.О., Лисенко Н.О., Кушнір О.О., Литвиненко О.О., Піддубна Н.В. Ділове спілкування: усна і писемна форми: навч. посіб. Харків : Смугаста типографія, 2015. 383 с.

15. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібн. К.: Алерта, 2012. 428 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. К.: Університет «Україна». 2014. 417 с. URL: http://megalib.com.ua/content/1948_63_Tipologiya_komynikacii.html
2. Комунікації в організаціях: процес, типи, зв'язки, бар'єри [Електронний ресурс] URL: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/15040/>
3. Краткий курс лекцій по дисципліне «Теория организации и организационное поведение» [Електронний ресурс] URL: https://studme.org/39710/menedzhment/teoriya_organizatsii_i_organizatsionnoe_povedenie
4. Логічні основи теорії аргументації [електронний ресурс]. URL: http://elearn.nubip.edu.ua/pluginfile.php/163/mod_resource/content/1/Tema_5.Logic_hni_osnovi_teoriji_argumentaciji.pdf
5. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання [електронний ресурс]. URL: <https://studfiles.net/preview/5643730/page:15/>
6. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім.В.І. Вернадського.
7. <https://prometheus.org.ua/cub/> – онлайн курси з циклу «Підприємництво»
8. <https://vumonline.ua/> – платформа онлайн курсів
9. <https://eduhub.in.ua/> – платформа онлайн курсів
10. <https://www.coursera.org/> – платформа англomовних онлайн курсів
11. <http://www.management.com.ua/> портал, присвячений ключовим аспектам сучасного менеджменту та професійного розвитку управлінців
12. <https://osvita.diia.gov.ua/> платформа, де розміщені безкоштовні курси з цифрової грамотності
13. <https://edu4you.com.ua/> освітня платформа, що об'єднує слухачів і викладачів заради кращих практичних знань у сфері особистісного розвитку, інтернет-маркетингу, підприємництва, аналітики